

KOULUTUSTA, VALMENNUSTA

– Kuis hurisee? kysyin yliopistoa käyvältä tyttäreltäni.

– Muuten hyvin, mutta kun opettajat ovat niin huonoja, hän vastasi. Jaha, ei mitään uutta, huonoja ne olivat jo minunkin aikani. Monesta huomasin, etteivät oppilaat ja heidän oppimisensa kiinnostanut opettajaa juurikaan. Vieläkään en tiedä, pitikö talonrakennusopin olla yhdyskuntasuunnittelun vai arvioinnin apuväline, mutta tuskin sitä tiesi asianomainen opettajakaan. Ainoa mieleen jäänyt asia oli, että keittiön olisi oltava pihan puolella, jotta äiti pystyy valvomaan pihalla leikkiviä lapsia. Poikkeuksiakin opettajissa tietysti oli. **Lauri Kantee** oli hyvä opettaja.

Mutta sama se on, minkä koulutuksen unohtaa, sanoi eräsikin maanmittari, joka ei toiminut päivääkään maanmittarina, mutta monen tehtaan johtajana kyläläkin. Ei peruskoulutuksella valmiita ammattimiehiä luodakaan. Se antaa vain perusvalmiudet ja monesti laillisen luvankin ammatin harjoittamiseen. Ainaakin perinteisen kenttämaanmittarin ammattiin nuo valmiudet olivat kohtalaisen hyvät varsinkin, jos tukena oli monen kesän käytännön kokemus. Minun onneni oli saada osaava ja innostava esimies, jonka alaisena oppi ennen kaikkea kokouksen pitämistä ja muuta insinöörin ja asianosaisten välistä vuorovaikutusta, sellaista, mitä ei koulun penkillä opetettukaan. Ei juuri pelottanut mennä pitämään ensimmäistä toimituskokousta. Saatoin aloittaa sanomalla, että jos tämä on teille ensimmäinen maanmittaustoimituksenne, niin niin se on minullekin.

Peruskoulutuksen jälkeen jokainen saa jonkinlaista jatkokoulutusta. Jotkut lukevat jopa uusia tutkintoja ja saavat uusia titteleitä, mutta useimmat tyytyvät työnantajan tarjoamiin kursseihin. Kurseja olikin välillä ihan hurjasti. Eräsikin piirtäjä sanoi huhtikuun lopussa, että on ollut sinä vuonna kuusilla kursseilla,

eikä yhdelläkään ollut mitään tekemistä hänen päivittäisen työnsä kanssa. Kursimuotoisella koulutuksella on sijansa ainakin erilaisissa murrosvaiheissa, niin kuin lainsäädännön tai tekniikoiden muuttuessa. Mutta jos ajatellaan työssä jo olevan maanmittarin kouliintumista hyväksi ammattilaiseksi, en usko sen kursseilla tapahtuvan. Luennot ovat pitkiä ja luennoitsijat pitkästyttäviä, aikataulut laahaavat ja kuuntelijat kyllästyvät. Kotiin kannetaan mapillinen papeireita ja töitä jatketaan juuri niin kuin ennenkin. Päivittäisten töiden kiire painaa päälle, paperit unohtuvat hyllyyn ja siirretään sieltä aikanaan poistoon, niihin ehkä koskaan koskematta. Jotain jää ehkä sentään itämään.

Ei, kyllä hyvän ammattilaisen kouluttaminen on kuin jalkapallojoukkueen valmentaminen. Se ei ole kertasuoritus, vaan jatkuvaa toimintaa. Sen luonnollisin ja tehokkain toteutustapa on työn ääressä tapahtuva yrityksen ja erehdyksen, positiivisen ja negatiivisen palautteen kautta tapahtuva kehittyminen. Ennen tätä tarkoitusta palveli sekä auskultointi että tarkastus-instituutio, mutta enää ei ole kumpaakaan. Auskultointi oli pohjimmiltaan ja enimmäkseen hyvä järjestelmä, päämiehestä tosin paljon riippuen. Jos siinä joskus posket punotivat, ennen kuin päämies laitto nimensä papereihin, niin kyllä oppiminenkin oli tehokasta. Siihen aikaan ei ollut varaa olla liian herkkä, jos jatkaa aikoi. Nyt voi olla toisin, kun puolet nuorista miehistä on jo liian herkkiä sietämään kevyttä asevelvollisuuttakaan. Auskultointi sopivasti kehitetyssä muodossaan olisi palautettava ja ulotettava muihinkin kuin insinööreihin. Vastaavia uusin työntekijöiden koulutusjärjestelmiä on paljon käytössä, millä nimikkeellä

missäkin.

Kyllä minäkin huusin aikoinaan kurku suorana tarkastusta pois. Tarkastuksessa oli kieltämättä huonoja piirteitä, mutta palautemuoto se oli sekin. Positiivista palautetta ei tosin tullut muutoin kuin siinä tarkastajan kuuluisassa lauseessa, että ”tällä kertaa en löytänyt virhettä”. Toimin itsekin aikoinani tarkastajana ja yritin antaa myös epävirallista palautetta, mutta jostain syystä se ärsyttikin kaikkein eniten. Eli niin kuin eräsikin kaveri sanoi, että ”määrää selvästi mitä määrää, mutta jätät ne turhat pulinat pois”. Hyvä tarkoitus, mutta huono toteutus.

Nykyisin sama mies tai nainen (anteeksi naiset; sanojen rytmi vain on tässä järjestyksessä parempi) tekee toimituksen, tarkastaa sen ja rekisteröikin sen. Toimitus voi olla hienoa työtä tai silkkoa sisältä kenenkään siihen puuttumatta ja tekijän sitä siis ehkä edes tiedostamatta. Miten siinä voi sitten kehittyäkään?

Nyt pitäisi ryhtyä kiireesti kehittämään sellaisia koulutus- tai kouliintumisen- tai valmennusjärjestelmiä, joissa tekijä saa välittömän, säännöllisen palautteen työstään. Kyllä malleja maailmalta löytyy; on isovelijärjestelmiä ja laatupiirejä ja vaikka mitä. On niitä kokeiltu maanmittaustoimistoissakin, mutta huonolla menestyksellä kai, kun ovat kokeiluksi jääneet. Kritiikin vastaanottamisen kynnyks on korkea, kun se tuntuu olevan korkea jo siihenkin, että mentäisiin naapurihuoneeseen kysymään neuvoa, jos on itse epävarma. Taikka näyttämään vaikkapa karttaa, ja jos kaveri sanoo, ettei hän ymmärrä siitä mitään, niin tekee siitä sitten johtopäätöksensä. Pankaas kokeillen, niin kuin Reinikainen sanoi. Pari kolme kaveria muodostaa epävirallisen porukan, joka katsoo vuoron perään toistensa töitä ja antaa kuulua. Vastavuoroisuudesta syntyy tasapaino, joka voi toimiakin. Jos on sopiva porukka, nimittäin.